

Din Kavramı Üzerine Düşünmek Zorundayız – 3

Prof. Dr.-Ing. Şenel ERGİN

“Gerçeği arayan herkes, İslam ile Müslümanların ayrımını en doğru şekilde yapmalıdır.

Bunu yapmayan kişi kötü örneklerden hareketle **Hz. Âdem’den Hz. Peygambere kadar gelen ve yaratılışımıza son derece uygun olan İslam inancını**, akıl ve insanlık dışı kötü bir inanç olarak algılayacaktır.”¹

Dorman, Emre; İslam Ne Değildir, 2018, s. 49.²

Emre Dorman’ın “**İslam Ne Değildir**” başlıklı kitabı’nın 49. sayfasında bulunan bu küçük paragrafta iki doğru var:

1. **“Gerçeği arayan herkes, İslam ile Müslümanların ayrımını en doğru şekilde yapmalıdır.”**

Elbette İslam ile Müslümanların ayrımı doğru yapılmalıdır.

Ama önce.. ifade dilinin ne söylediğine bakalım:

İslâm, Hakk Dini’dir. Allah’ın ezelden ebede tüm zaman ve mekânlar için maddi ve manevi işlerliği içinde yarattığı Varlık Sistemi’dir. Bu sistemin kapsayıcı tanımı DİN, özel adı da İSLÂM’dır.

Müslümanlar ise bu Hakk Dini’ne iman etmiş olanlardır, yani Allah’ın iman etmiş kullarıdır.

Şimdi.. Felsefe ve Sosyoloji bağlamında açıklanabilen, İLMİ’ne İlâhiyat kademesinde ulaşılabilen, kavramsal ve fiili / olgusal bir gerçeklik olan Hakk Dini İslâm ile buna iman etmiş aslına uygun ve öykünen Müslümanları birbirine karıştırmak nasıl mümkün olabilir..

Dorman’ın yapılmasını murat ettiği ayırım (muhtemelen) şudur:

Hakk Dini olan İslâm ile zamanın İslâm anlayışından neşet eden **MÜSLÜMANLIK OLGUSU**’nun, yani yanımızda yöremizde tanık olduğumuz Müslümanlığın “ayrımı en doğru şekilde yapılmalıdır” ve zamane algısına nispet edilen Hakk Din’i İSLÂM’ın yanlış anlaşıldığı bilinmelidir, demek istemektedir.

¹ Paragraftaki vurgulama bana aittir. Ş.E.

² Dorman, E. **İslam Ne Değildir**, 5. alt bölüm: İslam, Müslümanlar Üzerinden Yargılanacak Bir Din Değildir, 10. Baskı, ISBN: 978-605-66212-6-0, İstanbul Yayınevi, 2018.

Anlatım Dili düzeltilmiş haliyle, bu saptama son derece doğrudur ve bir o kadar da önemlidir. Dünyada yalanın, yanlışın ve riyanın yaygın olarak egemenlik kurduğu alanlar üzerinde, bence de İslâm Coğrafyası örnek alan olarak ortalıkta görünür durmaktadır.

Bunun için sadece İslâm'ın Mübarek Mekânları'nı da egemenlik alanında tutan Suudî Arabistan Krallığı'nın son yıllardaki eylemlerini hatırlamak bile yeterli olur.

2. “Hz. Âdem'den Hz. Peygambere kadar gelen” ... “İslam”

Allah, Zatî İradesi sonucu Zatî Varlık Tasavvurunun haricî tecellisi olarak yarattığı canlı yaşamıyla birlikte Kainat - Evren Sistemini, Şehadet Âlemi'ne ilk insan ve ilk Peygamber olarak indirdiği Hz. Âdem'den son Peygamberi Hz. Muhammed Mustafa'ya (s.a.v.) uzanan süreçte kemâle erdirerek ve kendine has kılarak (Hakk Dini olarak) İSLÂM adıyla tanımlamıştır.

DİN olarak İSLÂM, öncelikle Allah'ın yarattığı Kainat - Evren Sistemi'nin temeli olan, VARLIK FELSEFESİ TASAVVURU'dur³; aynı zamanda bir Varlık Sistemi olarak zuhur eden bu Tecelli'nin NİZAMIDIR; Haricî (görünür kılınan) canlı – cansız varoluşların Fizikî ve Sosyal bağlamda tabi olduğu KANUNDUR.

Bu varoluşlarda, Modernist Akıl 2. Planda kaldığı ve egemen – yönlendirici akıl olamadığı için, Allah'ın kendine “halife” olarak indirdiğini beyan ettiği insan nezdinde “bilme” keyfiyetinden de söz edilemeyeceğini ve idrak edilen tüm “ilmin” İNANÇ bağlamında kalacağını, Allah'a sığınarak, söylemek isterim.

Hakk Dini İslâm'ı, inanç boyutu olmasına karşın,

**yani, Allah'a kayıtsız-koşulsuz tam teslimiyeti ifade eden İman olgusunu İnanç – inanma keyfiyetine indirgeyerek,
ya da İman olgusunu inanç tanımı üzerinden İBADET olgusuna indirgeyerek,**

İlâhiyat Dili'ndeki yerleşik “İslâm İnancı” ifadesinin Hakk Dini İslâmı dar bir çerçeveye sıkıştırdığını görmekte ve bu dar çerçeveden bakarak DİN'in bir inanç olduğunun da[(ki Emre Dorman yazılarında, kitaplarında bunu yapmaktadır) yine Allah'a sığınarak] söylenemeyeceğini (çünkü söylendiğinde “Hakk Din” tanımının kapsamı anlaşılmamış kalacaktır), düşünmekteyim.

Yazarının “din” kavramı bağlamındaki dil bilincini bana görünür kılması açısından önemli gördüğüm ve üzerinde durmak istediğim bir konu da şudur; girişte verilen örnek paragrafın ikinci cümlesinin ikinci yarısına dönersek:

³ Doğru olan şudur ki, ALLAH Zatî İradesi ile Varlığı Tasavvur eder ve bu tasavvur da yine Zatî İradesi ile Şehadet Âlemi'nde tecelli olur.

Allah'ın izniyle, kendisine atfettiğim “Varlık Felsefesi Tasavvuru” tanımı bu durumun, Modern Epistemoloji'nin (Bilgi Kuramı'nın) diliyle ifadesidir. Görünüşte, Allah'ın yapıp ettikleri üzerinde fikir beyan ediyor olmaktan, kendisine sığınırım. Muradım, doğru olduğuna inandığımı – bildiğimi anlatmaktır ve neyin neden ötürü ne olduğu bilgisi her zaman olduğu gibi, Allah'ın İlmi'nde saklıdır. Ş.E.

“ve yaratılışımıza son derece uygun olan İslam inancını, akıl ve insanlık dışı kötü bir inanç olarak algılayacaktır.”

Şöyle bir hayali durum düşünelim: Önemli bir düzenlemeye katılmak üzeresiniz. Toplantının önemine uygun da giyinme arzunuz var; hazır giysiler içinde kendinize uygun bir elbise bulamadınız ve beden ölçünüze göre diktirme kararı alarak elbisenizi “beden ölçünüze özel sipariş üzere” diktirdiniz. Şimdi durumu bir yakınınıza anlatırken.. şöyle bir cümle kullanır mıydınız..

“Diktirdiğim bu elbise beden ölçüme son derece uygun oldu.”

Emre Dorman böyle söylemektedir: Varlık düzenini tasavvur eden, yaratan ve yöneten Allah’ın, kulu olan yaratılmışlardan bir yaratılmış, ortaya çıkararak İslâm’ı seçecek ve “bu benim yaratılışıma son derece uygun bir inançmış” diyecek.

Özetle.. Allah kendi Varlık Sisteminde varolan canlı – cansız her varlığı varoluş ve işlevsellik açısından tasavvur ve fiili / olgusal gerçeklik olarak birbirine uyumlu, ardarda ve içiçe birbirini tamamlar tarzda yaratmıştır.

Yani.. ben tüm varlığımınla Hakk Dini İslâm’a uyumlu / uygun olarak yaratıldım; Hakk Dini İslâm bana değil, ben O’na.

Düşünürken öncelik sırasının ne olduğu konusunda yanılmak, düşünce seyrini de bozacaktır.

Dahası zamane İslâm Algısı’nın yarattığı Müslümanlık anlayışına bakarak **“İslam inancını, akıl ve insanlık dışı kötü bir inanç olarak algılayacaktır.”**

İkinci cümlemin ikinci yarısının bu son parçası okunduğunda da.. “akıl ve insanlık dışı kötü bir inanç olarak” algıladığım İslâm’ı bırakabileceğim konusu olasılık içine düşer. **Zira “din” kavramı seçilebilecek olan “dinleri” barındıran bir inanç alanı anlamında genişletilmiştir.**

Ve birdenbire ikinci cümlemin ilk yarısında ifade edilen keyfiyet de ortadan kalkar. Zira Hz. Adem’den Hz. Muhammed Mustafa’ya (s.a.v.) uzanan süreçte kemâle erdirilen tek din – Hakk Dini olan İslâm’ın karşısında, aynı cümlemin ikinci yarısında düşüncemiz değişmiştir.⁴

⁴ Düşüncenin verimli olması ve bilimsel bilgi üretiminin kendi kuralları içinde sürdürülebilmesi için, bilme alanlarının kendi niteliksel özellikleri bağlamında seyretmesi gereken düşünme yöntemlerine bağlı kalmak ve başarılı olmak zorundayız. Bu eylemin zorunlu eşlikçisi de fikirlerin sözlü ya da yazılı olarak düzgün ifade edilmeleridir.

Bu aynı zamanda Temel Bilimlerin Ülke sınırları içinde gelişmesi için de olmazsa olmaz akademik çalışma düzeyi becerisi anlamına gelir. Aksi durumda, Uygulamalı Temel Bilimler Alanı’nda Dünya genelinde çoktan kullanılan, kuram-yöntem-teknik sürecinde kazanılmış bilgi üretimini kullanarak Ülke içinde mamul ürün üretmek, genç nesli bu yöne kaydırarak başarılarını övmek, Ülkede Bilim Kurumu’nun da gelişiyor olduğu anlamına gelmez.

Bunları birbirinden öncelikle bizler, Bilim Unvanı taşıyıcıları olarak, iyi ayırmak zorundayız.

Çalakalem yazılmış metin niteliği, yerli İlahiyat Kitaplarının neredeyse ortak özelliğini oluşturmaktadır. Bunların 400 – 600 sayfalık ağırlıklarıyla İlahiyat Bilme Alanı’na yeni bir ilim - bilim katkısı sağladığı da söylenemez. (devamı izleyen sayfada)

Bu düşüncelerime rağmen Dorman'ın kitaplarını okumayı sürdürüyorum ve bana çok yararlı olduklarını da söylemek isterim. Anlatmak ve açıklamak istediği konu bazında Kur'an Âyetlerini bir araya iyi topluyor. Aynı konu bağlamında fakat farklı Sûrelerde yer alan Âyetleri topluca bir arada görebiliyorsunuz.

Kolay okunan, Kur'an'a yeni yanan kişiler için anlaşılır olabilen kitaplar yazıyor. Emre Dorman'ı dikkatli okuyalım ve yararlanalım.

Dorman İlâhiyat – Kelâm Doktoru, elbette yazdığı konular üzerinde benden daha bilgilidir ve benden daha iyi bilir..

Ancak ben de, bana ne söylüyorsa.. söylediğini.. ve söylediği kadar.. anlıyorum.

Ve dahası yazılı olarak ne söylüyorsa.. ancak o kadar da düşünüyor olabileceğini biliyorum..

Çünkü sözlü veya yazılı DİL, ancak ve sadece kalpte ve zihinde ne varsa onu dışlaştırabilir. DİL bir araçtır, kendi adına bir şey söylemez.. nakleder.

Düşünmeye ayırdığı zamana kıyasla yazmaya daha fazla zaman ayıran / ardı adına kitap ya da makale yazan her akademisyenin başına gelen, **el yapımı talihsizlik**'tir bu..